

PAROHIA ORTODOXĂ MACEA

A. ISTORICUL COMUNITĂȚII PAROHIALE

Parohia Macea este așezată în câmpia de vest la 18 km de municipiul Arad, în localitatea cu acelaș nume, făcând parte din Protopopiatul Arad. Numele localității este legat de câmpurile în care se găseau numeroase flori de maci. Existența localității este legată de valul de migrare a sârbilor în timpul lui Leopold I care dat două proclamații: cea din 1688 și cea din 1690. Prin aceste proclamații creștinii din Balcani erau chemați la luptă împotriva păgânilor primind în schimb protecția imperială și dreptul de a se așeza în ținuturile coroanei ungare. Unii dintre acești imigranți, bogați fiind (meșteșugari, mari comercianți, bancheri), au cumpărat terenuri agricole și s au implicat în viața culturală a localităților în care s au așezat. O dovadă în acest sens este articolul „Die Dumbas” (cei din familia Dumba), scris, de criticul și esteticianul Hugo Wittmann, publicat în jurnalul vienez „Neue Freie Presse” din 31 octombrie 1915.

B. ISTORICUL BISERICII PAROHIALE Printre cei care au ajuns la Macea (și nu au plecat), a fost chiar unul din familia Dumba (Domba, Dâmb), anume Ioan Dumba, administratorul averii lui Cernovici, cel care a fost căsătorit cu cea de a treia fiică a lui David Nicoară, pe nume Iuliana. Era mare proprietar în Macea „...ținea, pe vremea sa, casă deschisă unde deseori se întâlnea inteligența română din Arad.” Desigur că Moise Nicoară a vizitat Macea, participând la întrunirile intelectualității române arădene, că doar, aceste întruniri, aveau loc în casa nepoatei sale, Iuliana (David Nicoară, din Gyula, fiind frate cu Moise). Un alt imigrant care a venit pe meleaguri arădene, a fost Mihai Cernovici, nobil sârb, din vița patriarhului Arsenie Ciarnoievici, originar din Muntenegru . În jurul anului 1800, cu certitudine, familia Cernovici a construit, din cărămidă, Biserica Ortodoxă din Macea. În 1864 Emilia Damianici, născută Cernovici, cere prefectului din Arad, aprobarea ca soțul său, Janos Demianici unul din cei 13 generali revoluționari să fie reînhumat în cripta familiei Cernovici din Biserica Ortodoxă. Cererea nu a fost aprobată, dar atestă existența Bisericii Ortodoxe la acea dată , precum și faptul că ctitorii ei erau familia nobiliară Cernovici. Biserica avea o singură navă și un turn cloponiță, atașată ulterior. Dovezi despre existența unei alte biserici de lemn există de pe la 1770, an marcat pe un clopot luat de austroungari și topit în primul război mondial. Biserica de azi este mărită, în anul 1993 s-au efectuat lucrări ample de renovare și extindere. Planul de navă a fost înlocuit cu cel ce cruce. Biserica a fost repictată în stilul frescă. Din vechea biserică s-a păstrat naosul și turnul clopotniță, precum și iconostasul. Cel mai vechi obiect de cult păstrat este un litier, datat la 1800. Alte obiecte vechi de cult nu mai există. Șirul preoților parohi: Pop Ianoș (popa Ioan) și Pater Toader (popa Toader), au numele înscrise în Conscriptia din 1746, Pr. Alexe Samuilovici, în 1755, a slujit la biserica din Macea, Pr. Popovici Teodor și Pr. Popovici Ilie, erau la Macea în 1791, Pr. Florian Petrila era paroh la Macea în 6 decembrie 1822, slujind la această biserică până în 1850. Nicolau Petrila, fiul lui Florian, din 1850 până în 1901. Nicolau Petrila purta titlul „Paroh Emerit, Ladislau Petrila, fiul lui Nicolau, născut în 20 decembrie 1867, a fost capelan în 1900, iar din 1901 până în 1918, Georgiu Bragea, a fost găsit la biserica din Macea începând cu decembrie 1822 și până în 1848, Georgiu Bragea (fiul), de prin 1848 până în 1891, Georgiu Bragea (nepotul), din 1891 până în 1901, Moise Bocsianu, 1877 – 1883....numele său apare alături de cel al lui Nicolau Petrila și Georgiu Bragea. În această perioadă se pare că au fost trei preoți pe două posturi; Liviu Raț, 1901 – 1909, Aurel Ciorogariu, 1913 – 1917, Zenovie Brădean, scurt timp, în 1920, Remus Oancea, 1923 – 1941, Gheorghe Curtuțiu, 1931 – 1974, Viorel Curtuțiu , 1974 – 1992, Mihiț Terentie, 1942 – 1989, Gheorghe Morar, din 20 mai 1990, Tudor Budeanu, din 4 aprilie 1993 și în prezent.

C. CIMITIRUL

Parohia Macea are în prezent două cimitire, cel vechi, situat spre fâșia de graniță cu Ungaria și cimitirul din Satul Nou, inaugurat în 1990. În cimitirul vechi odihnesc familiile de preoți Petrila, Mihiț și Curtuțiu. În cimitirul din Satul Nou, avem o capelă care deservește această parte a comunei Capela a fost ridicată de Primărie și concesionată Parohiei Ortodoxe Române Macea II.

D. ACTIVITĂȚI CULTURALE ȘI FILANTROPICE ÎN TRECUT

În trecut parohia Macea a fost considerată parohie de frunte. Avea un cor bărbătesc și unul mixt coruri care s-au păstrat până azi. Macea a rămas o parohie vie cu frumoase tradiții. Cateheza se desfășura în biserică, în mod special în cele două posturi mari, iar la Florii veneau la taina spovedaniei. Această tradiție se păstrează până azi.

E. PROFILUL ACTUAL AL PAROHIEI

Astăzi parohia Macea este o parohie ce încearcă să armonizeze trecutul și prezentul. Ne confruntăm cu exodul românilor spre occident și cu provocările modernismului. Am păstrat cu greu cele două coruri, sub atenta pregătire a prof. Boar Ovidiu. În ultimii ani am reușit să efetuăm lucrări de renovare la biserică și la casa parohială la standardele timpului prezent. Parohia dispune de un centru parohial cu acces la internet pentru tinerii defavorizați și de un ziar parohial care apare și în format electronic, pe blogul parohiei. În fiecare post, alături de comitetul parohial organizăm colecte pentru bătrânii de la căminul Pecica, cu care colaborăm de mulți ani. Tot alături de comitet și consiliul parohial am ajutat numeroase familii din comună. Alături de Consiliul Județean Arad și Primăria Macea am organizat toate cele VII ediții ale Festivalului Părădăicilor, eveniment ce dorește promovarea satului românesc tradițional. Am organizat a III a ediție a crosului de ciclism, eveniment dedicat în special tinerilor ca alternativă a unei vieți sedentare în fața calculatorului.

BIBLIOGRAFIE:

Sunt menționate izvoarele selectate de prof Dimitrie Grama care a reușit cercetarea unor documente de la Viena, studiul de față având ca bază lucrarea domniei sale Monografia comunei Macea. În alcătuirea lucrării au fost consultate : Pr. Terentie Mihiț, Note biografice, manuscris; Arhiva Arhiepiscopiei Arad- Calendar 1901; Arhiva Arhiepiscopiei Arad/ nr 158 fond 1877; Pr dr Pavel Vesa Episcopia Aradului Istorie, Cultură ,Mentalități. Conscriptia episcopului Sinesie Jivanovici la 1755.

Datele de contact ale parohiei: Parohia Ortodoxă Română Macea, Macea, nr. 788, telefon 0257536280, <http://bortodoxa.blogspot.ro/>